

Št. 1-4; kpl.

Per 1015/1996

10021462, 1

COB:SS 8

BOJINČINA 0051909

KRALJICA

GLASILO PRIJATELJEV
SVETE GORE

LETNIK II
ŠTEVILKA 1
MAREC 1996

SPOROČILO SVETOGORSKE KRALJICE

Z nami je bila skozi ves čas svetega posta. Gledali smo jo, zaskrbljeno in žalostno; zaskrbljeno, ko je gledala pomembne ljudi, ki so nasprotovali njenemu Sinu; žalostno, ko ga je spremljala na Kalvarijo in videla, kako umira... in tvojo lastno dušo bo presunil meč. Skozi vse življenje jo je ta stavek zbadal, sedaj, pod križem, pa se je zaril v njeno brezmadežno Srce.

V šesti skrivnosti frančiškanskega rožnega venca premišljujemo: ki si ga z veseljem prva od mrtvih vstalega

videla. Samo predstavljamo si lahko, kakšno veselje jo je navdalo, ko ga je gledala vsega prenovljenega, zmagovalca nad smrtjo in trohno, nad grobom. Vse je pelo v njenem srcu; zdelo se ji je, da je tudi narava okoli nje prenovljena, da je ponovno oživela. Oljke in drugo drevje se ji je priklanjalo, ko jo je božal pomladni veter. Vse je govorilo: Vstal je!

Tudi Sveto Goro je pot vodila skozi trpljenje. Sovražili so jo, ji želeli hiter konec, kakor so ga želeli Marijinemu

IZ VSEBINE:

Sporočilo Svetogorske Kraljice	2
Velikonočno voščilo	3
Marija v velikonočni skrivnosti	4
Svetogorci v Solkanu	6
Da bi se popravil dom	
Svetogorske Kraljice	8
Za mlade prijatelje Svete Gore	10
Prošnje k Svetogorski materi	11
Zahvale Svetogorski Kraljici	12
Potovanje Svetogorske Kraljice v Postojno	13
Kaj bo na Sveti Gori in kdaj?	13

Sinu. Bičali so jo, kakor so bičali Njega. Pa glejte čudež: Kakor je vstal On, tako je vedno znova vstajala Sveta

Gora. Ego autem steti in monte sicut prius! Slovensko: Stojim na gori kakor prej.

Jezusova slava in Marijino veselje sta vzniknila iz strašnega trpljenja. Jezus in njegova Mati sta nosila križ. In potem slava. Ob prazniku Vstajenja naj v nas dozori sklep: Proč z grehom! Greh je smrt. Greh je grob, v katerem trohni naša duša. Sovražnik nas uspa-va. Vendar pa vsak lahko sliši klic: Dvigni se, ki spiš, vstani od mrtvih in Kristus bo tvoja luč" (Ef 5, 14)

Svetogorska Kraljica tudi vas vabi k vstajenju!

Fr. Pashal

VELIKONOČNO VOŠČILO

V velikonočnem jutru je prikazanje Vstalega obupanim in vdanim v usodo prineslo poguma in zaupanja v prihodnost. Naš Bog ni Bog mrtvih, ampak je Bog živih.

Vsem bralcem Svetogorske Kraljice in vsem prijateljem Svete Gore želimo, da bi to resničnost sami doživeli in da bi ga v ljubezni zmogli posredovati drugim.

Svetogorski frančiškani

MARIJA V VELIKONOČNI SKRIVNOSTI ALI GLEJ, TVOJA MATI

Marija je tesno sodelovala pri velikonočni skrivnosti. Njeno sodelovanje pri odrešilnem delu se je začelo pri Kristusovem spočetju in je trajalo do njegove smrti na križu. Marija je po spočetju obiskala sorodnico Elizabeto, ki jo je blagrovala zaradi njene vere v odrešenje. Kot mlada mati je svojega Sina pokazala pastirjem in modrim. Ko ga je v templju postavila pred Gospoda, je od Simeona slišala, da bo njen Sin znamenje, kateremu se bo nasprotovalo, in da bo njeno dušo prebodel meč.

V Jezusovem javnem življenju je Marija nastopila redkokdaj. V Kani Galilejski je nagovorila Jezusa, da je storil prvi čudež. Ob drugi priliki je slišala besede, s katerimi je njen Sin postavil duhovno sorodstvo nad krvno in blagrovat tiste, ki poslušajo in ohranjajo Božjo besedo. Ob vsem tem je Marija napredovala na romanju vere in ostala zedinjena s Sinom do njegovega

križanja. Pod križem je stala kot močna žena. Z globokim sočutjem in z materinsko dušo se je pridružila njegovi daritvi. V svoji materinski duši je občutila dvoje: žalost in deležnost pri Sinovem Božjem trpljenju. Sočutje in trpljenje s Sinom ne zmanjšata njene žalosti. Trpljenje je vir žalosti in žalost je vir trpljenja.

Gospod nam ponavlja besede, ki jih je s križa govoril učencu Janezu: "Glej, tvoja mati!" (Jn 19, 27). Glej, kako se je tvoja mati popolnoma zaupala in izročila Bogu. Glej, kako je v veri sprejela Božje odločitve, tudi če jih ni vedno razumela, in je hodila za Sinom po poti odpovedi, trpljenja, žrtve in teme. Glej, kako je Marija z zaupanjem zrla v življenje in vstajenje.

Velikonočni prazniki so vsakoletno obhajanje najpomembnejšega dogodka odrešenijske zgodovine. Kristus je premagal greh in smrt in kot zmago-

valec od mrtvih vstal. Vstajenje ni povratek v staro življenje, temveč začetek popolnoma novega, poveljčanege življenja. Tako novo življenje se od krsta naprej pretaka tudi v nas, kristjanih.

Verovati v velikonočno skrivnost pomeni verovati v sedanjo navzočnost velikonočne skrivnosti med nami. Izdani, na smrt obsojeni in križani Kristus je vstal od mrtvih in živi. Živi ne le na Očetovi desnici, ampak tudi sredi med nami. Živi v Cerkvi in v zakramentih, v Božji besedi, v spokornosti in molitvi, v trpljenju in radosti, v ljudeh sedan-

jega časa, Kristus je navzoč v nastajanju življenja in v umiranju.

Če Kristusa sprejmemo v veri kakor Marija, če ne živimo le sebi, temveč se nesebično razdajamo za druge in za mnoge skupne potrebe, potem smo s Kristusom vedno globoko povezani. V svojem življenju čutimo prenavljajoče delovanje velikonočne zmage.

In to je neskaljivi vir našega veselja, upanja in moči.

SVETOGORCI V SOLKANU

Turki so v 15. stoletju zasedli Bosno in potem tam kristjane zatirali. Zato so morali mnogi bežati pred njimi. Med begunci so bili že v naslednjem stoletju tudi frančiškani. Skupina teh redovnikov, štela je 26 bratov, se je leta 1565 iz Bosne zatekla na Hrvaško. Dosegli so, da jih je sprejel avstrijski nadvojvoda Karel in jih poslal na Sveto Goro pri Gorici za oskrbnike božje poti. Obljubil jim je, da jim bodo za preživljanje dobri ljudje iz Gorice in okolice dajali miloščino. Če jim darovi dobrotnikov ne bi zadostovali, jim je dovolil vzeti potrebne vsote iz cerkvenih dohodkov.

V Solkanu Pri mirišču

Iz listine, objavljene v prvi številki najnovejše Svetogorske Kraljice, smo že seznanjeni, da je neznan dobrotnik podaril frančiškanom kmalu po njihovem prihodu na Sveto Goro posestvo s hišo, imenovano Pri mirišču pustota. Tako namreč razlaga kobarški župnik Franc Rupnik slovensko ledinsko ime, ki ga je sredi 15. stoletja

zapisal nemški notar v obliki **PREMERISCH PUSTOTA**. Župnik me je po objavi njegove razlage blagohotno opozoril, da po njegovem ta zapis pomeni Pri mirišču pustota. Mirišče je zidovje, razvaline stare naselbine, gradišče. To ime nima zveze z besedo morišče in ne beseda morišče ne mirišče nikoli ni pomenila pokopališče. S tem popravljam, kar sem v svojem članku Svetogorski rokopis iz 15. stoletja napisal o razlagi župnika Franca Rupnika in se mu opravičujem za svoje neutemeljeno sklepanje, da je po njegovem morišče staroslovanska beseda za pokopališče.

Ta listina z zapisom slovenskega ledinskega imena Pri mirišču pustota je samo fragment in na njej manjka ime kraja. Toda lastniki listine, svetogorski frančiškani, so nujno rabili hišo v Solkanu, zato je njim darovana hiša po vsej verjetnosti bila tam. Kje je v Solkanu bila ta Pri mirišču pustota, ni znano. Vprašal sem nekaj ljudi v Solkanu, ali kaj vedo za mirišče v svojem kraju. Nihče izmed vprašanih ni nič vedel o kakem solkanskem mirišču.

Hiša pri solkanskem pokopališču

Pri tem iskanju pustega zemljišča in solkanskega mirišča nas privede neka druga listina iz leta 1547 k solkanskemu pokopališču. To je bilo tedaj še zraven župnijske cerkve. Listino je objavil zbiratelj zgodovinskih podatkov o Sveti Gori Peter Flander v dva-
jsetem letniku Svetogorskega koledarja za leto 1974 v Trstu. Svetogorski koledar je izdajal Peter Flander sam. Objavil jo je v slovenskem prevodu na spodnjem koncu strani od meseca julija do decembra, na vsaki strani 4 - 5 vrstic. Ni pa navedel, kje je listina ohranjena in ne kdo jo je prevedel v slovenščino. Listina nam predstavlja prvega svetogorskega gvardijana patra Marijana iz Bosne in njegov samostan kot lastnika "zidane, z opeko krite hiše, ki stoji pri solkanskem pokopališču". Najbolj verjetno je to bilo na vzhodni strani pokopališča.

Zamenjalna in kupoprodajna pogodba

Ker je Svetogorski koledar izhajal v Trstu in ga je v Sloveniji le malokdo dobil in ohranil, navajam iz njega to listino:

V Kristusovem imenu. Amen. Leta 1574 po njegovem rojstvu, v drugi indikciji, v uradu Concette-Marije, v navzočnosti spodaj podpisanih prič, je bila sestavljena ta listina: Anton Brezigar, sin Jakoba, je s posebnim opolnomočenim očetovim pooblastilom izjavil, da prostovoljno odstopi njegovo zidano in z opeko pokrito hišo v Solkanu in sicer častitemu patru Marijanu iz Bosne - gvardijan samostana Svete Marije na gori nad Solkanom, ki je navzoč kot pogodbenik zase in za svoje naslednike - gvardijane, z obveznostjo, da pokloni Rajmundu baronu de Turriju kot lastniku zemljišča eno kokoš.

Pater Marijan pa izroča Antonu Brezigarju zidano, z opeko pokrito hišo, ki je last samostana in stoji pri solkanskem pokopališču, katere sprednja stran meji s hišo iste Concette-Marije in zadnja stran meji z občinsko potjo, z obveznostjo, da bo Brezigar namesto plačila najemnine za zemljišče Samostanu Svete Marije poklonil vsako leto o božiču pitanega petelina in kokoš. Gvardijan je Brezigarju odpisal 16 dukatov, ki jih je bil dolžan imenovani cerkvi na Solkanski gori, čemur Brezigar ni ugovarjal. Nadalje je pater Marijan izjavil, da bi bil pripravljen

njemu dati v navzočnosti prič 4 dukate in mu v končnoveljavni dogovor odpustil 3 dukate, ki jih je on dolžan dati ob vsakoletnem prazniku Gospodovega vstajenja in to v smislu istega nekdanjega pravičnega sporazuma, po katerem sta bila oproščena dajatve Štefan Srebrnič in Gregorij Prionusij iz Solkana. Brezigar je sprejel ponudbo z zgoraj navedenimi pogoji in dovolil prepis svoje hiše na patra Marijana s pravico, da jo sme preurediti. Torej odslej se bodo držali zgorajšnje spremembe v korist obeh pogodbenikov.

Prisotni pri zgoraj sestavljeni listini kot priče poklicani in pooblašteni: Tomaž Preslar in Mihael Komelj iz Ločnika in Mihael Mozetič iz Ročinja.

Zgoraj napisana zamenjava je bila prebrana vsem navzočim in ti so zadovoljni podpisali izvirno listino, ki jo je sestavil Gašper Bertis, cesarski notar, s pooblastilom kanclerskega urada, v izvlečku izdal in z navadno označbo podpisal.

p. Pavel Krajnik

DA BI SE POPRAVIL DOM SVETOGORSKE KRALJICE

Spoštovani!

Ljudje, zlasti tujci, ki ponovno prihajajo na Sveto goro, začudeno gledajo stavbo, ki stoji levo od bazilike. Čudijo se, zakaj se ne popravi. Odgovor je kratek in jasen: stavba je bila nacionalizirana in se je vrnila samostanu skorajda podrti. Kar je narejenega, so darovi dobrih ljudi in nemške Karitas. To sramoto bi radi oprali z obličja

občine Nova Gorica; zato smo se namenili beračiti pri dobrih ljudeh. Prosimo, podprite nas!

Dom bo imel ne samo verski, pač pa tudi kulturni in narodnostni pomen za Novo Gorico samo in vso Primorsko, še več - za vso Slovenijo in zamejstvo. Da se vaša dobrota ne bo pozabila, bo vaše ime, oziroma ime vašega podjetja zapisano v stavbi

sami, kar bo vsem pričalo, kako ste ob stiski priskočili na pomoč. Dobrotniki z manjšo vsoto bodo vpisani v knjigo dobrotnikov. Če bo vaš dar dosegel 1.000 DEM, boste vpisani v zlato knjigo dobrotnikov, če pa bo presegel 1.500 DEM bo vaše ime ali ime vašega podjetja vklesano v kamen. To bo obenem tudi reklama za vaše podjetje.

Verjemite, da se vam bo ta naložba obrestovala in sicer tako, kakor boste hoteli: ali na tem ali na onem svetu. Vse bo povrnjeno, zlasti tisto, kar nekdo vlaga za duhovno rast ljudi,

tako posameznika kakor našega naroda.

Verjemite, da nam je neugodno, ker vas nadlegujemo, vendar mislimo, da bomo lahko samo z vašo pomočjo popravili to ruševino. Vsega, s čimer nam boste v tem našem prizadevanju stali ob strani, bomo veseli.

Gornjo prošnjo, 130 po številu, smo poslali podjetjem, obrtnikom, bankam in nekaterim trgovcem. Moramo reči, da ni bilo ravno veliko odziva, vendar ni vse črno.

Zlata knjiga ima na 1. strani napis:
VSEM ZAPISANIM V ZLATI KNJIGI MIR IN DOBRO!

Na drugi strani pa piše:

TO KNJIGO JE NAREKOVALA HVALEŽNOST SVETOGORSKIH FRANČIŠKANOV. KO SMO BILI V VELIKI ŠTISKI, SMO SE OBRNILI NA DOBRE LJUDI, KI SO RAZUMELI NAŠO BOLEČINO. VPISANI SO V TRAJEN SPOMIN.

Svoje darove za obnovo Romarskega doma na Sveti Gori lahko pošljete na žiro račun pri A - banki:

50100 - 620 - 112 - 807001 - 1430 - 22630 - 9

za Frančiškanski samostan Sveta Gora, Skalniška 17, 65250 Solkan, s pripisom: za romarski dom.

Dobrotniki Svete Gore so deležni dnevnih molitev samostanske družine na Sveti Gori, vsako prvo soboto v mesecu pa zanje darujemo sveto mašo.

ZA MLADE PRIJATELJE SVETE GORE

VOLJO MORAMO KREPITI!

Poglejva si nekaj zgledov. Napoleon se je odločil, da zavzame Italijo. Generali so mu rekli: "Veličanstvo, Alpe so nam na poti." "Alpe proč!" reče Napoleon. Lotili so se dela; še danes občudujemo krasno izpeljano cesto nad Simplonom.

Če mlad človek reče: "To moram narediti!" potem se to tudi zares zgodi. Človeka napravi volja velikega ali malega, je zapisal Schiller.

Pa si oglejva Demostena! Na morski obali je kričal na vse grlo. Pod jezik si je polagal kamenčke. Zakaj tako? Hotel se je rešiti govorne napake. Hotel je - in postal govornik.

Krištofu Kolumbu so računi pokazali, da se mu odpira nova pot v Indijo. S tremi starimi ladjami se je odpravil na pot. Preplul je Atlantik in odkril Novo zemljo.

Pojdiva dalje. Ne izgovarjaj se: "Nimam sreče." To je izgovor lenih ljudi. Sreča je prazna beseda, ki nima nobene pomena. Za krepko voljo ni pomembna niti sreča niti nesreča. Zanj je odločilen - hočem.

(bo še)

Preberi;

to ti bo pomagalo ostati na pravi tirnici!

- Hitro odpuščaj, to ti prihrani čas in prebava bo dobra!
- Odpusti in pozabi! Prvo koristi tvoji duši, drugo tvoji veri!
- Delaj dobro kolikor moreš, potem pa na svoje dobro delo pozabi, saj se ga bodo namesto tebe spominjali drugi!

(nadškof O. Connel)

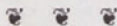
Fr. Pashal

PROŠNJE K SVETOGORSKI MATERI

Marija, prosim te, vodi me v življenju, da ne zaidem na stranska pota. Pomagaj mi, da bom dosegla zaželeni poklic. Daj, da bova z Branetom lepo živela.

Damijana

Prosim te, da bi se v naši družini povrnilo zdravje.

Zoran

Prosim te, pomagaj mi, da bodo člani moje družine končno odprli svoje srce Bogu in tebe prosili za pomoč. Daj nam zdravja in božje sreče. Povečaj nam družino in tvoja roka naj bo vedno nad nami, kajti v tvoje roke, Marija, izročam svojo družino s starši, brati in sestrami skupaj. Vodi nas v večnost k Bogu. Hvala za vse. Tvoj izgubljeni otrok te prosi, da se vrne nazaj.

Anita

Svetogorska Gospa, bodi pozdravljena. Par dni sem preživljala hudo krizo, ker mi je bila poslana preizkušnja v zvezi s storniranjem naročenih izdel-

kov. Vem, da je to za mene dobro, zato prosim za oprostitev tej moji zmedi. Mama, zavedam se, kaj sem prejela po tvoji priprošnji za svojo družino. Ne najdem besede, da bi se ti dovolj zahvalila. Ti veš, mama, da iz vsega srca želim poravnati obveznosti, ki jih imam še odprte. Prosim te, da dobim denar za poravnanje obveznosti. Moja draga mama, vem da sem ubog grešnik, ki brez božje ljubezni in brez milosti ne more živeti. Želim se popolnoma izročiti Tebi in tvojemu Sinu Jezusu.

N. N.

Marija, daj da bi se v naši družini razumeli.

Ida

Marija, izpolni mi željo, da bi moj brat nehal kaditi. V velikih skrbih sem, da ne bi začel uživati mamil. Prosim te, da moj tata ne bi zganjal neumnosti. Meni pomagaj, da bi bila poštena deklica.

Jasmina

ZAHVALE SVETOGORSKI KRALJICI

Nimam besed, da bi se zahvalil Kraljici Svete Gore za zelo dobro uspelo operacijo. Da bi bil še kdaj zdrav, na to niti pomisliti nisem upal. Pa je prišla Ona in glejte, pred vami stojim zdrav.

N. N.

Mariji je ozdravljenec pustil velikodušen dar.

Doslej nisem imela prilike, da bi se javno zahvalila Svetogorski kraljici. Po štiridesetih letih izpolnujem svojo obljubo. Bila sem v porodnišnici in vse je kazalo, da bom morala umreti jaz ali novorojenček. Priporočila sem se Mariji na Sveti Gori. In glejte čudež - porodila sem zdravega dečka, ki mi je še sedaj v veliko veselje. Oba se ponovno zahvaljujema naši Kraljici.

Mara in Franci

Marija, Kraljica Svete Gore, hvala ti za veliko milost.

Hvala ti, moja Mati, da si mi pomagala, da sem izbrala prave knjige za moje izobraževanje.

Grazie per la vista mî ca fa che rimanga. Così è meglio l'occhio destro. Proteggi tutta la mia famiglia.

N. N.

Svetogorski Materi božji se zahvaljujemo, da nam je pomagala in rešila življenje.

Natalija, Marjan

POTOVANJE SVETOGORSKE KRALJICE V POSTOJNO

V letošnji prvi številki Ognjišča na strani 14 piše, da bo obisku svetega očeta prisostvovala tudi Kraljica s Svete Gore. Varuhi dragocenega zaklada se tega veselimo, saj bo to že drugo srečanje sedanjega papeža s Svetogorsko Kraljico. Prvič se je to zgodilo v Gorici, 2. maja 1992.

Svetogorska Kraljica bo dvakrat obiskala svetega očeta. Povabili ga bomo, naj tretjič on pride k Njej, saj je v svoj grb zapisal geslo: Ves Tvoj.

Ob tej priliki naj zapišemo še to: Kraljica Poljske, Mati božja z Jasne Gore je bila okronana leto dni kasneje, kakor Svetogorska Kraljica. To je bila tretja podoba izven Rima, ki je bila odlikovana s tako častjo. Prva je bila Trsatska mati božja 1716, druga Svetogorska, tretja pa Czestohowska.

Srečanja v Postojni se še posebej veselimo, saj se bomo ob Svetogorski Kraljici srečali s svetim očetom in s slovensko verno mladino.

KAJ BO NA SVETI GORI IN KDAJ?

19. 3. - praznik sv. Jožefa: sv. maše bodo ob 8.00, 10.00, 11.30 in 16.00. Prilika za sv. spoved.

24. 3. - ob 15.00 priprava na sv. spoved, potem spovedovanje. Na voljo bo vsaj deset spovednikov in ne bo čakanja.

25. 3. - Gospodovo oznanjenje Mariji. Isti spored maš kot na jožefovo.

30. 3. - srečanje mladih z Goriškega pastoralnega območja

31. 3. - cvetna nedelja. Svete maše kakor zgoraj. Ob 10.00 bo slovesen blagoslov zelenja.

4. 4. - Veliki četrtek. Ob 16.00 maša velikega četrтка.

5. 4. - Veliki petek. Ob 16.00 obredi velikega petka.

6. 4. - Velika sobota. Ob 16.00 blagoslov velikonočnih jedil, ob 19.00 obredi velike sobote, nato vstajenska procesija okoli 21. ure.

7. 4. - Velika noč. Svete maše ob 8.00, 10.00 (slovesna), 11.30 in 16.00.

Vse dneve velikega tedna spovedovanje ves dan.

13. 4. - srečanje Mavrice

21. 4. - Ob 15.00 molitev za duhovno in moralno prenovo slovenskega naroda.

28. 4. - Ob 15.00 molitev za duhovne poklice.

1. 5. - Slovesen začetek šmarnic ob 16. uri. Sveta maša, šmarnični govor in pete litanije Matere božje.

26. 5. - Ob 15.00 blagoslov kapele ob poti na Sveto Goro. Po sveti maši ob 16.00, pri kateri bomo združeni romarji iz obeh Goric, bo blagoslov in odprtje Marijanskega muzeja.

*Častilci in prijatelji Svete Gore
lepo vabljeni -
nobena slovesnost brez vas!*

1596 – 1996 16. aprila

400 let je minilo odkar so svetogorski frančiškani ustanovili Bratovščino blažene device Marije milosti.

Potrnil jo je oglejski patriarh Fr. Barbarus. Tudi papeži so bili zelo naklonjeni tej ustanovi, zlasti še Pavel V. in Aleksander VII. Ob tej častitljivi obletnici smo se odločili oživiti to ustanovo.

Namen:

1. za utrditev in poživitev vere v našem narodu
2. za dobre odnose med ljudmi, ki živijo v senci Svete Gore
3. da bi se vsi člani zavedali, da je nujno delati za nove duhovne poklice

Naslednja Svetogorska Kraljica vam bo sporočila, kakšne dolžnosti imajo člani in pa s čim bodo obdarovani - duhovno seveda.

Ob vpisu bo vsak član prejel izkaznico Bratovščine.

SVETOGORSKA KRALJICA

Glasilo prijateljev Svete Gore pri Gorici
Revija izhaja štirikrat letno

Izdajatelj:

Frančiškanski samostan Sveta Gora pri Gorici,
Skalniška 17, 65250 Solkan

Ureja: uredniški odbor.

Odgovorni urednik: Fr. Pashal Gorjup

Oprema:

Pavle Medvešček

Računalniški prelom:

GRAFY s.p., Nova Gorica, Cankarjeva 13

Tisk:

Studio GRAPH, Nova Gorica, Industrijska 5

Naslov uredništva:

65250 Solkan, Skalniška 17, telefon: 065/22-074

Rokopisov in slik ne vračamo.

Po mnenju ministrstva za kulturo št. 415-174/95 šteje Svetogorska kraljica med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

SVETOGORSKA KRALJICA se tiska na reciklirnem papirju.

Svetogorska Kraljica med izseljenci

Per 1015/1996

10021462, 2

OPRTSNA KNJIŽNICA

COBISS

KRALJICA

GLASILO PRIJATELJEV SVETE GORE

LETNIK II
ŠTEVILKA 2
MAJ 1996

SPOROČILO SVETOGORSKE KRALJICE

Vsega po malem. To je Marijanski muzej ob baziliki na Sveti Gori. Videli boste različne predmete: svetinjice, podobice in razglednice, ki so našim prednikom veliko pomenile. Pomagale so jim, da so lažje ohranjali svojo vero in svojo narodnost. Kadarkoli so poromali v Marijino svetišče, so domov vedno prinesli tudi "odpustek", to je spominek. Tako so si širili obzorje. Preko teh odpustkov so spoznavali

kraje in dežele in tako je rasla tudi njihova kulturna raven. Naj zapišem samo en dogodek izmed mnogih, ki je bil objavljen v Oznanilu, 26. maja 1946 in nosi naslov: Brez svetinjice ne grem.

Koncentracijsko taborišče. Vsako jutro nas je napolnilo z novo grozo, kajti vsak dan so se odprla vrata in vojak je prebral vrsto imen... Kmalu nato je bilo slišati strele... Eni so molili, drugi

**Stara razglednica Svete Gore,
odposlana leta 1901**

IZ VSEBINE:

Sporočilo Svetogorske Kraljice	2
Oris Marijanskega muzeja	3
Stojim na gori	7

obupavali, tretji jokali, četrti preklinjali - to je bila priprava na smrt, ki pride, če ne danes, pa jutri. In neko jutro je bilo med imeni tudi moje ime. - Vse so mi bili vzeli, le svetinjico na vratu so mi pustili. Sežem po nji - toda ni je. Iščem - nikjer! A brez nje ne grem na zadnjo pot, saj me je spremljala vse življenje! Vojak je nestrpen: "Pohiti!" "Brez svetinjice ne grem!" Vojak se naveliča čakati. "Dobro, ostani danes brez svetinjice tu, jutri pa pojdeš s svetinjico na strelišče..." In ostal sem. Naslednji dan me ni klical. Tudi pozne-

je ne. Najbrž so me imeli v seznamu mrtvih... Svetinjico pa sem spet našel in me ne bo zapustila do smrti.

Velika zanimivost so tudi Marijanske znamke, ki bodo zanimale naše mlade. Ob njih gledalec lahko občuduje veliko ljubezen različnih narodov do Marije.

Razumljivo je, da izstopajo spominki s Svete Gore. Želja varuhov Svete Gore je, da bi v obiskovalcih muzeja rasla ljubezen do božje Matere.

fr. Pashal Gorjup

ORIS MARIJANSKEGA MUZEJA

Bil je že skrajni čas, da se tudi v okviru priljubljenega romarskega svetišča na Sveti Gori odpre muzejsko zbirko verskega značaja, ki je na predlog vodstva samostana dobila ime Marijanski muzej. Številni romarji, ki prihajajo na ta sveti kraj, so gotovo pogrešali dodatno informacijo o Marijinem češčenju na splošno in o zgodovini Svete Gore. Zlasti rušenje in uničevanje v času prve svetovne vojne je popolnoma spremenilo videz te božje poti, ki so jo ljudje že v preteklosti občutili

kot idealen romarski kraj, kjer se je z naravnimi lepotami skladala ubranost cerkvenega in samostanskih poslopij.

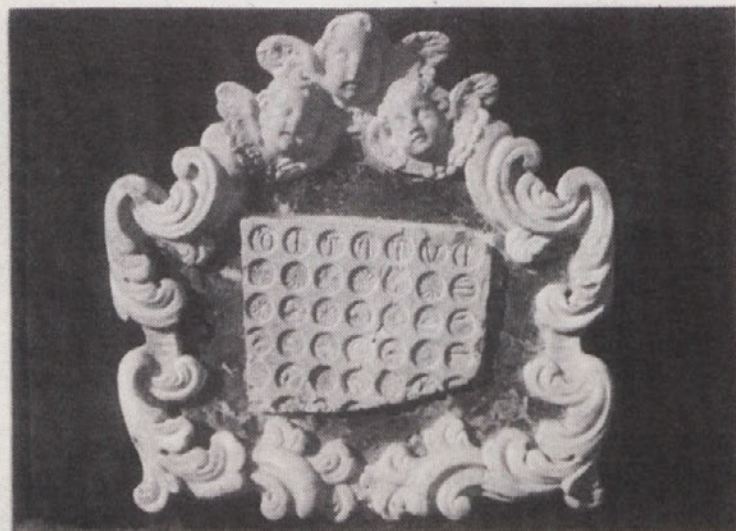
Zgodovinske listine dokazujejo, da je cerkev na Sveti Gori ali tudi Skalnici stala že v 14. stoletju. Nedvomen ostanek prve cerkve je kamnita plošča, danes vzdana za glavnim oltarjem bazilike. Najverjetneje je služila za odtiskovanje spominkov iz kruhove sredice, ki so jih romarji odnašali domov. Fotografijo te plošče vidimo v

predsobi Marijanskega muzeja, kjer je postavljen na ogled slikovni zgodovinski prikaz svetišča. Že na začetku je dan poudarek Marijinim prikazovanjem Uršuli Ferligoj iz Grgarja. S povečavami starih fotografij in razglednic se nazorno seznanimo z videzom te božje poti, zlasti še cerkve, samostana in gostišča v letih tik pred prvo svetovno vojno. Takrat je na tem mestu še stala stara gotsko-renesanačna bazilika, zgrajena v letih 1541 - 1544. Fotografije prikazujejo nato postopno uničevanje stavbne celote na gori v

času soške fronte od leta 1915 do 1917 ter gradnjo nove bazilike in samostana v času med obema vojnama. Posebna pozornost je posvečena povratku Marijine milostne podobe na Sveto Goro leta 1922 po prvi svetovni vojni in leta 1951 po drugi svetovni vojni.

Tudi v glavnem muzejskem prostoru je večji del predmetov posvečen Sveti Gori, čeprav so razstavljeni tudi eksponati, ki presegajo lokalni okvir. Na staro svetogorsko baziliko spominjajo

Il monumento storico sul Monte Santo.

Ohranjen del kamnite plošče najden leta 1541 na Sveti Gori

Zalobli: Ivan Nep. Černe. Vio pravice pridržane.

Interno della Chiesa di Monte Santo — Innerer der Kirche am Hl. Berg

Cerkev na Sveti gori od znotraj

*črna podoba od
Kih kopijarica*

Notranjost stare bazilike, ki je bila porušena v prvi svetovni vojni

fragmenti kamnitih stavbnih prvin, ki kažejo poznogotske značilnosti. Na vhodnem zidu so vzdani kamniti fragmenti, ostanki nekdanjega baročnega glavnega oltarja iz tretje četrtine 18. stoletja. Fotografske povečave zgodovinskih listin nas opozarjajo na dogodke na Sveti Gori v 16. stoletju, zlasti še na posvetitev bazilike leta 1544. Na sredi glavnega razstavnega prostora je na ogled zvon sv. Franciška, vlit leta 1922 v Vidmu iz razbitin Sammassovih svetogorskih zvonov, uničenih med prvo svetovno vojno. Iz istega leta je tudi nekoliko manjši zvon

sv. Antona Padovanskega, razstavljen v preddverju Marijanskega muzeja. Na zaključni steni glavnega razstavnega prostora izstopa kopija svetogorske milostne podobe, delo Izidorja Moleta, okrog nje pa so razpostavljene votivne podobe, darilo romarjev kot zahvala za prejete milosti v časih stiske, bolezni ali v primeru nesreče. V bližini so na ogled še tri Marijine podobe, ki so v Sloveniji najbolj znane, fotografska reprodukcija Marije s plaščem s Ptujske gore, starinska kopija svetogorske Matere božje in kopija Layerjeve Marije Pomagaj z Brezij. Odličen

Sveta Gora

primerek je kopija bakrenega reliefa, najdenega v Grgarju, ki prikazuje Marijo z rokami pred prsmi; izvirnik sodi v beneško - bizantinski kulturni krog in je nastal ob koncu 12. stoletja. Velika posebnost zbirke, ki ji daje univerzalen značaj, je skupina Marij z Jezusom, nastalih na Koreji in upodobljenih na tradicionalen azijski način na svilo.

Razgibana zgodovina svetogorske božje poti je že v preteklosti spodbujala in tudi danes spodbuja k tiskanju številnih podob in razglednic, pa tudi k izdelovanju svetinjic, značk, obeskov, priponk in spominkov ("odpuškov"). Podobno velja tudi za ostale Marijine božje poti na Slovenskem in v tujini. Različna je umetniška in tehnična raven teh drobnih izdelkov, a iz vseh veje pristno čustvovanje vernika, ki se z zupanjem obrača k Mariji. Za Sveto Goro je še posebej značilen njen mednarodni značaj, saj so nanjo že v preteklosti zahajali tako Slovenci kot Italijani oz. Furlani, Nemci in Hrvati. Razstavljene znamke s podobo Marije nas popeljejo v evropske in prekomorske dežele, izbrane knjige pa nam spregovorijo o Sveti Gori, ostalih Marijinih svetiščih na Slo-

venskem in o marijanskih vprašanjih na splošno.

V pokončnih vitrinah smo izpostavili dragocenejše predmete, tako stare votivne podobe iz cerkvice Device Marije na Jezeru v Golem Brdu v Goriških Brdih iz druge polovice 18. stoletja. Dragocene svečnike, ki so jih nekoč uporabljali na Sveti Gori, uvrščamo v glavnem v 19. in 20. stoletje, tu so na ogled tudi nekatere okrašene sveče, darovane svetišču ob izrednih osebnih jubilejih. Posebno pozornost smo namenili predmetom, nastalim v zvezi s Sveto Goro, ki jih je samostanu daroval zbiralec iz Trsta.

Pričujoča zbirka na Sveti Gori pomeni temelj Marijanskega muzeja, ki še nima dokončne podobe in je še v nastajanju. Najverjetneje se bo v bodočnosti širil in dopolnjeval, ta prvi razstavní poskus pa je šele prvi sad dosedanjega študija, zbiranja in truda večje skupine ljudi, ljubiteljskih zbirateljev in strokovnjakov. Upamo, da bo tudi v tej začetni obliki potešil radovednost obiskovalcev in prispeval k njihovi duhovni rasti.

Marko Vuk

STOJIM NA GORI

- 1539** Uršula Ferligoj, pastirica iz Gr-garja, v časih kuge, vojske in tlake, pripoveduje, da se ji je prikazala Marija na Skalnici in naročila postaviti gori hišo in prositi milosti. Zaprejo jo v ječo, a je čudežno rešena. Ljudstvo in gospoda ji potem verjameta in romajo na Skalnico.
- 1540** Hieronim Attems, namestnik goriškega glavarja, podari zemljišče na Skalnici za zidanje cerkve.
- 1541** Pri kopanju za cerkvene temelje na Skalnici odkrijejo kamnito ploščo z latinskim napisom: Veseli se, milosti polna, Gospod je s teboj, blagoslovljena si med ženami!
- 1542** Romarska procesija iz Kanala pride prvič na Sveto Goro. Od tedaj prihaja vsako leto.
- 1544** Egidij Falcetta, škof iz mesta Caorle, generalni vikar oglejskega patriarha Marina Grimanija, posveti novo svetogorsko cerkev in ji podari Marijino podobo, poslano od oglejskega patriarha.
- 1565** Karel Habsburški, avstrijski nadvojvoda, sprejme na Sveto Goro begunske frančiškane iz Bosne za cerkvene oskrbnike.
- 1717** Jurij Frančišek Ksaver Marotti, pičenski škof, krona v Gorici svetogorsko Marijino podobo z dovoljenjem vatikanskega kanoniškega kapitlja.
- 1786** Jožef II., avstrijski cesar, zatre svetogorsko božjo pot. Marijino podobo prenesejo v solkansko župnijsko cerkev. Frančiškani se morajo preseliti v Gorico.

njemu dati v navzočnosti prič 4 dukate in mu v končno veljavni dogovor odpustil 3 dukate, ki jih je on dolžan dati ob vsakoletnem prazniku Gospodovega vstajenja in to v smislu istega nekdanjega pravičnega sporazuma, po katerem sta bila oproščena dajatve Štefan Srebrnič in Gregorij Prionusij iz Solkana. Brezigar je sprejel ponudbo z zgoraj navedenimi pogoji in dovolil prepis svoje hiše na patra Marijana s pravico, da jo sme preurediti. Torej odslej se bodo držali zgorajšnje spremembe v korist obeh pogodbenikov.

Prisotni pri zgoraj sestavljeni listini kot priče poklicani in pooblašteni: Tomaž Preslar in Mihael Komelj iz Ločnika in Mihael Mozetič iz Ročinja.

Zgoraj napisana zamenjava je bila prebrana vsem navzočim in ti so zadovoljni podpisali izvirno listino, ki jo je sestavil Gašper Bertis, cesarski notar, s pooblastilom kanclerskega urada, v izvlečku izdal in z navadno označbo podpisal.

p. Pavel Krajnik

DA BI SE POPRAVIL DOM SVETOGORSKE KRALJICE

Spoštovani!

Ljudje, zlasti tujci, ki ponovno prihajajo na Sveto goro, začudeno gledajo stavbo, ki stoji levo od bazilike. Čudijo se, zakaj se ne popravi. Odgovor je kratek in jasen: stavba je bila nacionalizirana in se je vrnila samostanu skorajda podrti. Kar je narejenega, so darovi dobrih ljudi in nemške Karitas. To sramoto bi radi oprali z obličja

občine Nova Gorica; zato smo se namenili beračiti pri dobrih ljudeh. Prosimo, podprite nas!

Dom bo imel ne samo verski, pač pa tudi kulturni in narodnostni pomen za Novo Gorico samo in vso Primorsko, še več - za vso Slovenijo in zamejstvo. Da se vaša dobrota ne bo pozabila, bo vaše ime, oziroma ime vašega podjetja zapisano v stavbi

sami, kar bo vsem pričalo, kako ste ob stiski priskočili na pomoč. Dobrotniki z manjšo vsoto bodo vpisani v knjigo dobrotnikov. Če bo vaš dar dosegel 1.000 DEM, boste vpisani v zlato knjigo dobrotnikov, če pa bo presegel 1.500 DEM bo vaše ime ali ime vašega podjetja vklesano v kamen. To bo obenem tudi reklama za vaše podjetje.

Verjemite, da se vam bo ta naložba obrestovala in sicer tako, kakor boste hoteli: ali na tem ali na onem svetu. Vse bo povrnjeno, zlasti tisto, kar nekdo vlaga za duhovno rast ljudi,

tako posameznika kakor našega naroda.

Verjemite, da nam je neugodno, ker vas nadlegujemo, vendar mislimo, da bomo lahko samo z vašo pomočjo popravili to ruševino. Vsega, s čimer nam boste v tem našem prizadevanju stali ob strani, bomo veseli.

Gornjo prošnjo, 130 po številu, smo poslali podjetjem, obrtnikom, bankam in nekaterim trgovcem. Moramo reči, da ni bilo ravno veliko odziva, vendar ni vse črno.

Zlata knjiga ima na 1. strani napis:
VSEM ZAPISANIM V ZLATI KNJIGI MIR IN DOBRO!

Na drugi strani pa piše:
TO KNJIGO JE NAREKOVALA HVALEŽNOST SVETOGORSKIH FRANČIŠKANOV. KO SMO BILI V VELIKI ŠTISKI, SMO SE OBRNILI NA DOBRE LJUDI, KI SO RAZUMELI NAŠO BOLEČINO. VPISANI SO V TRAJEN SPOMIN.

Svoje darove za obnovo Romarskega doma na Sveti Gori lahko pošljete na žiro račun pri A - banki:

50100 - 620 - 112 - 807001 - 1430 - 22630 - 9

za Frančiškanski samostan Sveta Gora, Skalniška 17, 65250 Solkan, s pripisom: za romarski dom.

Dobrotniki Svete Gore so deležni dnevnih molitev samostanske družine na Sveti Gori, vsako prvo soboto v mesecu pa zanje darujemo sveto mašo.

- 1951** Marijina podoba se je iz temnega pregnanstva vrnila na Sveto Goro dne 8. aprila.
- 1992** Janez Pavel II., papež, moli v goriški stolnici na prvo soboto v maju rožni venec pred svetogorsko Marijino podobo za milost duhovnih poklicev. Svetogorska Marijina podoba je bila v Gorici od 27. aprila do 4. maja.
- 1996** Janez Pavel II., papež, govori v Postojni mladim pred svetogorsko Marijino podobo. S Svete Gore je bila odnesena 16. maja, vrnila pa se je 19. maja.

p. Pavel Krajnik

V MUZEJU

Razbiti kamni pričajo o časih,
ki človek zanje meni, da jih ni,
da nepreklicno so v pozabo šli
in ne dotikajo se dnevov naših.

Razbilo jih človeško je divjanje,
razrušile so vojne jih, granate,
ki izstreljene so bile na brate,
zob časa je dopolnil razdejanje.

V globini slutim tiho speče čase,
ti kamni niso le pretekli prah,
ki v dolgih letih se seseda vase,

saj moji so pradedje jih klesali,
prelili vanje so ves up in strah,
za mojo setev brazde so orali.

p. Stane Zore

SVETOGORSKA KRALJICA

Glasilo prijateljev Svete Gore pri Gorici
Revija izhaja štirikrat letno

Izdajatelj:

Frančiškanski samostan Sveta Gora pri Gorici,
Skalniška 17, 5250 Solkan

Ureja: uredniški odbor

Odgovorni urednik: Fr. Pashal Gorjup

Oprema: Pavle Medvešček

Računalniški prelom:

GRAFY s.p., Nova Gorica, Cankarjeva 13

Tisk:

Studio GRAPH, Nova Gorica, Industrijska 5

Naslov uredništva:

5250 Solkan, Skalniška 17, telefon: 065/22-074

Fotografija na zadnji strani ovitka
DARJO MOHORIC

Rokopisov in slik ne vračamo.

Po mnenju Ministrstva za kulturo št. 415-174/95 šteje
Svetogorska kraljica med proizvode, za katere se plačuje
5% davek od prometa proizvodov.

SVETOGORSKA KRALJICA se tiska na
reciklirnem papirju.

